

Thema: **Handen die doen wat handen niet kunnen**

6^e Zondag van de veertigdagentijd met als overkoepelend thema 'Met open handen'

Overweging 29 maart 2015 – Diana Vernooij

Lector: Natalie Coenradi-Hakhoff

*"... Wij hebben allemaal handen, niet alleen om te handelen,
maar ook om te zegenen,
een tong niet alleen om te kletsen maar ook om op te beuren,
een oor niet alleen om te horen maar ook om aandachtig te luisteren,
ogen om écht te zien,
en ons hart is er niet alleen om bloed te pompen maar ons hart is er
om voluit ja te zeggen tegen het leven.
Ons lijf is zoveel meer dan een handig instrument als we onze intuïtie volgen
en ons ego thuis laten ..."*

Eerste lezing uit Jesaja 50:4-5

Tweede lezing uit Johannes 12:1-26

Openingstekst Romeinen 10:21

"Bij Jesaja staat over Israël: Heel de dag heb ik mijn handen uitgestrekt naar mijn ongehoorzaam en opstandig volk."

Openingslied: Alles wacht op u nn

Welkom en inleiding

Goedemorgen lieve mensen, lieve kinderen, hartelijk welkom. Fijn dat jullie er allemaal aan gedacht hebben om de klok vooruit te zetten en er zijn! Het is Palmzondag – de opmaat van wat de Goede Week wordt genoemd. Jezus wordt erkent en gezalfd door Maria, en we zien Judas knarsetanden. Jezus wordt toegejuicht als hij Jerusalem binnenkomt om het feest van Pesach te vieren maar we zien ook dat de hoeders van de macht een aanslag op zijn leven en dat van Lazarus beramen. We zien Grieken, die met Jezus willen kennismaken en Jezus die in raadsele spreekt.

Jerusalem dus en zijn intocht, omgeven met zoveel verwachtingen, hoop en vrees. De gewone mensen hopen dat Jezus een revolutie start, zichzelf tot koning maakt en de gehate Romeinen

verdrijft. De Farizeeën zijn bang voor deze revolutie, bang voor deze nieuwe leraar die niet luistert naar het gezag van de Schriftgeleerden. En Jezus beseft dat het de komende dagen erop aankomt. Gaat het kwartje vallen: valt het zaadje in goede aarde? Zal de graankorrel vrucht dragen? Zal het koningschap van het dienen gestalte krijgen?

Het is Palmпасen en dit jaar in de Paasserie Met Open Handen. Vandaag hebben we als thema “Handen die doen wat handen niet kunnen”. Bij de voorbereiding kreeg ik te horen: maar we zingen toch: “Nooit waren er handen die doen wat handen niet kunnen.” en “Nooit hoorden we andere stemmen dan de onze.” Je zou kunnen denken dat het rationele vaststellingen zijn – je kunt niet doen wat je niet kunt doen, kwestie van definitie, klaar.

Laten we dat maar eens gaan onderzoeken. Is dat echt zo dat er nooit handen zijn die doen wat handen niet kunnen? Bij God is immers niets onmogelijk?

Ik wens ons allen een mooie viering toe. Om te beginnen met de kinderen, die naar voren kunnen komen, en Bert ook, die ons iets gaat vertellen.

Kinderen gaan naar de kinderviering

Gebed om vergeving

Soms vluchten we,
vluchten we van onze medemens en van jou, God,
Soms vergeten we het verdriet van de anderen,
en vluchten we van onszelf,
vergeten we ons ware bestaan.

Soms zoeken we licht,
en vergeten we de ander in de duisternis;
zoeken we liefde,
en laten we de ander verkommeren;
zoeken we tijdsbesteding
en rennen aan onszelf voorbij.

Krachtige en Tedere,
vergeef ons onze kleinmoedigheid
en steun ons,
opdat we kunnen leven
met open ogen en open armen.

Lied: Liefde, lichaam van zon *H. Oosterhuis / T. Löwenthal*

Eerste lezing: Jesaja 50:4-5

“God, de Eeuwige, gaf mij een vaardige tong,
waarmee ik de moedeloze kan opbeuren.
Elke ochtend wekt hij mijn oor,
zodat het toegerust is om aandachtig te horen.
God, de Eeuwige, heeft mijn oren geopend
en ik heb geen verzet geboden,
ik ben niet teruggedeinsd.”

Tweede lezing: Johannes 12:1-26

“Zes dagen voor Pesach ging Jezus naar Betanië, naar Lazarus die hij uit de dood had opgewekt. Daar hield men ter ere van hem een maaltijd; Marta bediende, en Lazarus was een van de mensen die met hem aanlagen. Maria nam een kruikje kostbare, zuivere nardusolie, zalfde de voeten van Jezus en droogde ze af met haar haar. De geur van de olie trok door het hele huis. Judas Iskariot, een van de leerlingen, degene die hem zou uitleveren, vroeg: ‘Waarom is die olie niet voor driehonderd denarie verkocht om het geld aan de armen te geven?’ Dat zei hij niet omdat hij zich om de armen bekommerde – hij was een dief: hij beheerde de kas en stal eruit. Maar Jezus zei: ‘Laat haar, ze doet dit voor de dag van mijn begrafenis; de armen zijn immers altijd bij jullie, maar ik niet.’

Intussen hadden de Joden gehoord dat Jezus daar was en ze gingen in groten getale naar hem toe, niet alleen om hemzelf, maar ook om Lazarus te zien die hij uit de dood had opgewekt. De hogepriesters beraamden intussen een plan om ook Lazarus te doden, omdat hij er de oorzaak van was dat veel Joden bij Jezus kwamen en in hem gingen geloven.

De volgende dag was er al een grote menigte in Jeruzalem voor het feest. Toen ze hoorden dat Jezus ook zou komen, haalden ze palmtakken en liepen ze de stad uit, hem tegemoet, terwijl ze riepen: ‘Hosanna! Gezegend hij die komt in de naam van de Heer, de koning van Israël.’ (...)

De mensen die erbij waren geweest toen hij Lazarus uit het graf riep en uit de dood opwekte, waren van die gebeurtenis blijven getuigen. Daarom ging de menigte hem ook tegemoet, omdat ze gehoord hadden dat hij dit wonder teken had gedaan. En de farizeeën zeiden tegen elkaar: ‘Je ziet dat we niets bereikt hebben: kijk maar, de hele wereld loopt achter hem aan.’

Nu was er ook een aantal Grieken naar het feest gekomen om God te aanbidden. Zij gingen naar Filippus uit Betsaida in Galilea, en vroegen hem of ze Jezus konden ontmoeten. Filippus ging dat tegen Andreas zeggen en samen gingen ze naar Jezus. Jezus zei: ‘De tijd is gekomen dat de Mensenzoon tot majesteit wordt verheven. Waarachtig, ik verzeker u: als een graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft het één graankorrel, maar wanneer hij sterft draagt hij veel vrucht. Wie zijn leven liefheeft verliest het, maar wie in deze wereld zijn leven haat, behoudt het voor het eeuwige leven. Wie mij dient moet mij volgen: waar ik ben zal ook mijn dienaar zijn, en wie mij dient zal door de Vader geëerd worden.’”

Lied: Nooit hoorden wij andere stemmen *H. Oosterhuis / A. Oomen*

Overweging

In Brazilië staat een groots beeld van Jezus met uitgestrekte zegenende handen over de stad Rio de Janeiro. Het beeld is 38 meter hoog en staat boven op een rots van 710 meter. Handen uitgestrekt naar opstandig volk, zoals Jesaja zegt, handen uitgestrekt naar behoeftigen, handen uitgestrekt om te zegenen: je bent welkom, je mag hier zijn in deze stad, wie je ook bent – weet je gedragen.

Uitgestrekte handen, zegenende handen: in ons verhaal is Jezus zich ervan bewust dat zijn zegenende handen ook lege handen zijn. Zie het politieke spel dat gespeeld wordt in het verhaal van Johannes. De posities zijn ingenomen: Maria eert Jezus door zijn voeten met een kruikje kostbare olie te zalven. Lazarus, die opgewekt is uit de dood, trekt de mensen om Jezus te zien. De hogepriesters zijn gefrustreerd dat iedereen achter Jezus aanloopt en ze maken een plan om Lazarus én Jezus te doden. De Grieken hebben van hem gehoord en willen hem spreken, en Jezus die beseft dat de tijd rijp is. Het zou de opmaat van een revolutie

kunnen zijn. En iedereen verwacht dat ook, de hogepriesters, de aanhangers van Jezus – de koning der Joden is binnengehaald, dat wordt revolutie!

Ander koningschap

Maar Jezus heeft een ander koningschap op het oog. Hem gaat het niet om de verheerlijking, niet om het winnen van dat krachtenspel, niet om het overnemen van de macht. Hij zal het geweld niet met geweld beantwoorden, de revolutie niet uitvoeren zoals het altijd gaat. Hij staat buiten heel dat circus van actie en reactie en geen hond die het echt begrijpt.

Nooit hoorden wij andere stemmen dan de onze? Hier horen we een andere stem dan de onze. Jezus spreekt die andere stem, hij spreekt onbegrijpelijke taal tot de Grieken. “De tijd is gekomen dat de Mensenzoon tot majesteit wordt verheven.” Meestal interpreteren we deze tekst als een soort verheerlijking van zichzelf, alsof Jezus zich hier zelfbewust als Gods zoon neerzet en zijn eigen dood aankondigt als noodzakelijk en goed. Het verhaal over de graankorrel die sterft zou dan tonen dat Jezus weet dat zijn dood zal leiden tot een wereldwijde religie. Maar dat vind ik allemaal heel ongeloofwaardig. Ik zie eerder een verteller, Johannes of de stroming die voor deze interpretatie staat, een verteller die woorden aanreikt om te bewijzen dat Jezus de Messias is waar de Joden op wachten. Omdat we dit verhaal op 4 manieren overgeleverd hebben gekregen van de 4 evangelisten, kunnen we aan die bedoelingen voorbij kijken. Het echte boeiende verhaal vind ik het menselijke verhaal: waar Jezus een mens is van vlees en bloed, met angst en emotie. Niet alleen is Jezus bevreesd voor zijn lot, hij weet ook niet of wat hij overgedragen heeft wortel zal schieten en vrucht zal dragen. Hij weet het niet zeker, maar hij is wel bereid ervoor te sterven.

Spreken in raadselen

Jezus spreekt in raadselen, het is een onbekende stem, hij spreekt in een taal die vertelt wat taal niet kan. Laten we het eens op een andere manier lezen: “De tijd is gekomen dat de mens tot majesteit wordt verheven”, dat wil zeggen, ieder mens. Jij en ik, in ons is God menselijk geworden, geïncarneerd in ons vlees en bloed – wij hoeven geen wetten van buiten aan te nemen, wij herkennen ze in ons hart. Wij weten wat goed is om te doen. Wij kunnen de weg vinden die goed is, wij allemaal en ieder voor zich. Dit koninkrijk laat ons mensen zien dat we dingen kunnen waarvan we niet wisten dat we ze kunnen, dat we zijn wat we niet weten dat we het zijn. Ieder mensenkind is tot majesteit verheven, ieder mens draagt het goddelijke in zich, ook de vreemdelingen, de niet-joden, de niet-schriftgeleerden.

Jezus nodigt ons uit om onze privébelangen los te laten – geef gewoon het beste dat je hebt in volle overgave aan het leven, houd niets terug, geef vrijelijk en voluit en maak niemand tot jouw schuldenaar. Jezus kiest niet voor de revolutie, hij kiest niet om te vechten of te vluchten. Hij is ten volle wie hij is, en hij wijkt niet. Zijn koningschap is van de wereld waarin handen doen wat handen niet kunnen.

Wegtilen uit de tijd

Wanneer doen handen wat ze niet kunnen? Is een schilderij het pure resultaat van handen die een kwast vast hielden? Ja zeker, en tegelijk ook weer niet – een echt mooi schilderij laat zoveel meer zien dan dat jij goed kunt verven. Alle muziek, kunst en literatuur haalt iets tevoorschijn wat je nooit had kunnen bedenken, wat boven vakmanschap uitstijgt. Dat is het aansprekende van een schilderij, het meevoerende van muziek, het grijpt je bij de kladden. Dat is ook het inzicht door een overweging, het begrip dankzij de tekst – dat je kan raken en ontroeren. En het is ook de reactie van je buurvrouw. Je gaat boodschappen voor haar doen, daar is ze blij mee. Maar het is die glimlach en die kleine aanraking tussendoor die haar opbeurt en weg tilt uit de tijd. Vol overgave in het moment zijn laat je dingen doen die je niet

kunt bedenken, dingen doen die je niet kunt dóen – die jou geschonken worden, die als het ware door jou heen gedaan worden, die God door jou doet.

Medium

Altijd als ik mijn zegenbede uitspreek aan het eind van de viering en mijn armen en handen uitstrek, ben ik mij ervan bewust dat mijn handen iets doen wat ze niet kunnen. Wie ben ik om te zegenen? Ík zegen niet, het zijn niet mijn handen die het doen, mijn handen zijn maar een medium. Doordat ik mijn handen uitstrek, weten wij allen ons gezegend door onze God. Heel ons lijf is zo'n medium. Wij hebben allemaal handen niet alleen om te handelen maar ook om te zegenen, een tong niet alleen om te kletsen maar ook om op te beuren, een oor niet alleen om te horen maar ook om aandachtig te luisteren, ogen om écht te zien, en ons hart is er niet alleen om bloed te pompen maar ons hart is er om voluit ja te zeggen tegen het leven. Ons lijf brengt het Koninkrijk van God op aarde, als we onze intuïtie volgen en ons ego thuis laten.

Als handen doen wat handen niet kunnen, kunnen wij mensen doen wat mensen niet kunnen: jezelf overstijgen, liefhebben zonder voorwaarden, loslaten maar aanwezig blijven, niets doen maar erbij zijn en jezelf geven, zodat lijden wordt opgeschort en samen wordt gedragen.

Moge het zo zijn.

Stilte, gevolgd door pianospel door Irina Antonova

Geloofsbelijdenis

God van het leven,
die vreugde vindt in ieder mens,
je bent zorgzaam en je laat ons niet in de steek.
Ik geloof in je.

Jezus, onze naaste, die mij laat zien wie God is,
je vraagt aan ons om rechtop te staan.
Ik geloof in je.

Heilzame Geest, ik geloof in je.
Je openbaart je op onverwachte momenten
als wijsheid in mensen die weten wat goed is om te doen.

Ik geloof dat jouw kracht zich in mij kan openbaren.
Ik geloof in onze gemeenschap van mensen
die durven zoeken en durven vieren dat ze jou vinden,
God van het leven.

Dienst van de Tafel

Lied: *Liefde is uw naam* H. Oosterhuis / A. Oomen

Intenties uit het groene boek

Tafelgebed

Rond deze tafel zijn wij verzameld
om te gedenken wat Jezus ons leerde:
Brood en wijn te zijn voor elkaar.

Hij gaf het voorbeeld
toen hij voor het laatst samen met vrienden
brood brak en deelde
wijn schonk en rondgaf
zeggend dat hij het was
die werd gegeten en gedronken.

Zijn voorbeeld willen wij volgen
met het brood als teken van leven
met de wijn als teken van zijn.
Nu, hier, samen.

Kinderen komen terug uit de kinderviering

Nodiging, breken en delen - *Delen van de palmtakjes*

Brood en wijn als teken van leven. Iedere week delen wij brood en wijn met elkaar, omdat we in de traditie staan van Jezus, die ons tot brood en wijn voor elkaar maakte.
Zijn koninkrijk zoeken wij in ons leven, ieder op zijn eigen manier – geïnspireerd door dat eeuwenoude verhaal van liefde en overgave.

Vandaag delen we brood en wijn, en we delen palmtakjes – ter herinnering aan dat moment waarop Jezus koos om niet te vechten of te vluchten maar ten volle de consequenties te dragen van wie hij was en wat hij betekende.

Laten we breken en delen met elkaar, brood en wijn en palmtakjes, opdat we ons herinneren dat we onszelf kunnen overstijgen, dat we kunnen liefhebben zonder voorwaarden, los kunnen laten maar aanwezig blijven, zodat lijden wordt opgeschort en we het samen dragen.

Kom dan naar voren, want we zijn er klaar voor.

Lied: Van twee woorden H. Oosterhuis / B. Huijbers

Voorbeden

Onze Vader *(uit het Nieuw Zeelands Liedboek)*

Eeuwige Geest, Schepper van de aarde,
drager van pijn, gever van leven,
bron van alles wat is en zal zijn,
Vader en Moeder van ons allen,
liefhebbende God, in wie de hemel is,
laat de heiliging van uw naam weerklinken door het heelal.

Laat de weg van uw gerechtigheid worden begaan
door de volkeren van deze wereld,

laat uw hemelse wil worden gedaan door al wat geschapen is,
laat uw rijk van vrede en vrijheid onze hoop ondersteunen
en moge het komen, uw rijk, hier en nu op aarde.

Voed ons met het brood dat we vandaag nodig hebben,
vergeef ons als we elkaar verwonden,
sterk ons in de tijd van verleiding en verzoeking,
bewaars ons voor beproevingen die niet te verdragen zijn,
bevrijd ons uit de greep van alles wat kwaad is.

Want U regeert in de glorie van uw kracht die liefde is,
nu en altijd.

Amen.

Mededelingen en agenda

Slotlied: Tijd van vloek en tijd van zegen *H. Oosterhuis / H. Heuvelmans*

Zegenbede

Moge de Krachtige en Tedere dicht bij ons zijn de komende dagen
en alle dagen in ons verdere leven.

Moge zij onze ogen, onze oren en ons hart openen
opdat onze ogen zien, onze oren horen,
ons hart antwoord kan geven,
onverschrokken vol licht en liefde.

Mogen wij andere stemmen horen dan die van onszelf,
En moge onze handen doen wat handen niet kunnen.

Moge onze oorspronkelijke natuur, God in ons leven,
ons kracht en tederheid schenken en vrede,
Amen

